

Den 24.6.2025

Thorbjørn Aagaard:

Notat: Input fra DASSOS til Socialtilsyn Midt ift. indholdet i kommende risikomodel

DASSOS og Socialtilsyn Midt havde et dialogmøde den 11. april 2024. På mødet drøftede man bl.a. de kommende ændringer af lovgivningen om socialtilsynet, som samlet set skal forenkle, målrette og effektivisere socialtilsynet og gøre det mere risikobaseret samt lette tilsynstrykket.

Der var på baggrund heraf en drøftelse af forskellige elementer i lovforslaget, herunder indholdet i det kommende mere risikobaserede tilsyn.

Socialtilsyn Midt oplyste, at de fem socialtilsyn i fællesskab skal udarbejde en risikomodel, der skal være klar den 1. januar. Arbejdet påbegyndes efter planen i august, hvor de fem tilsyn skal drøfte, hvilke risikofaktorer, der kan indgå i risikovurderingen. Herunder skal det også vurderes, hvor meget data der fremadrettet skal indhentes, og hvilken data der skal skrues ned for.

Kommunerne og regionen blev indbudt til at komme med bud på input til indholdet i risikomodellen. Kommunerne og regionen tilbød desuden på baggrund af drøftelsen om data at komme med et bud på en datastandard. Disse input skal videregives til Socialtilsyn Midt på et møde den 1. juli mellem repræsentanter fra DASSOS og tilsynet.

Til formålet har der været nedsat en gruppe bestående af:

- Carsten Wulf Hansen, vicedirektør på socialområdet i region Midtjylland
- Karina Høimark Hjerimitslev, områdeleder af Myndighed og administration Socialområdet i Favrskov Kommune
- Susanne Ravnkilde, Centerleder i Center for Levemiljøer i Randers Kommune
- Dorte Søe Christensen, jurist i Aarhus Kommune
- Thorbjørn Aagaard, specialkonsulent i Fælleskommunalt Social – og Sundhedssekretariat i Midtjylland

Gruppen har på et møde den 22. maj drøftet hvilke risikofaktorer, der kunne indgå i den kommende risikomodel. Nedenfor ses et bud herpå.

Gruppen drøftede også spørgsmålet om en datastandard. Der var enighed om, at det først skal besluttes, hvilke risikofaktorer, der skal arbejdes videre med ift. en kommende risikomodel, før man går videre med at lave et forslag til en datastandard.

I arbejdet med datastandarden anbefales det, at der deltager medarbejdere fra både Socialtilsyn Midt samt regionen og kommunerne for at få afstemt rammer og potentialer ift. datatræk.

Forudsætninger for indholdet i risikomodellen

Det er en vigtig forudsætning for indholdet i risikomodellen, at der er tilgængelige data ift. de foreslåede risikofaktorer, dvs. at datatræk er muligt i kommunernes og regionens systemer.

Der bør desuden forudsættes et samtidighedsprincip i risikomodellen. Med dette menes, at det er samtidigheden af de forskellige risikofaktorer der ligger til grund for vurderingen af, om der skal foretages et tilsynsbesøg og/eller om der er problemer med kvaliteten på et tilbud eller hos en plejefamilie. Hvis der fx er problemer ift. én eller to risikofaktorer, bør dette ikke automatisk fører til en påtale af kvaliteten eller til en tilsynsbesøg. Dette dog med det forbehold, at nogle risikofaktorer kan vægte højere end andre, og at enkelte risikofaktorer i sig selv kan udløse et tilsynsbesøg. Her tænkes fx på whistleblows og underretninger fra kommuner.

I forhold til vægtning vil et forsigtigt bud være, at klager, henvendelser fra andre kommuner og myndigheder nok vil vægte højt ved tilsynet. Derudover vil sygefravær, personalegennemstrømning og whistleblows være faktorer, der vil vægte relativt højt. Slutteligt bør magtanvendelser og ledelsesskifte vægte lavest. Ift. magtanvendelser bemærkes, at antallet af magtanvendelser ikke automatisk er udtryk for kvaliteten.

Forslag til indholdet i risikomodellen

Risikofaktor	Bemærkninger
Ledelsesskift	Tilsynet har oplysningerne, da tilbuddene løbende skal orientere herom.
Sygefravær	Data kan relativt nemt trækkes i tilbuddet og sendes til Socialtilsynet Fravær pga. barsel skal ikke tælles med.
Personalegennemstrømning	Data kan relativt nemt trækkes i tilbuddet og sendes til Socialtilsynet.
Magtanvendelse	Denne data er i forvejen tilgængelig for tilsynet via indsendte magtanvendelser fra tilbuddene. Der er tale om uansøgte magtanvendelser.
Whistleblowerordningen	Henvendelser via whistleblowerordningen indgår naturligt som et opmærksomhedspunkt for tilsynet. <i>Citat: "For at understøtte et mere risikobaseret tilsyn styrkes whistleblowerordningen med udbredelse af informationsmateriale og ved, at</i>

	<i>socialtilsynet får mulighed for at oplyse, at deres tilsyn er affødt af et whistleblow</i> ” (kilde: Social – og Boligministeriet, Effektivisering af socialtilsynet (20. januar 2025))
Klager til tilsynet	Klager der stammer fra andre steder end whistleblowerordningen
Henvendelser fra kommuner om bekymrende forhold	Det personrettede tilsyn præciseres med pligt til at underrette socialtilsynet, hvis kommunerne bliver opmærksomme på bekymrende forhold
Andre myndigheders kritik af tilbuddene	Det kunne være en risikofaktor, hvis andre myndigheder (typisk arbejdstilsyn eller styrelsen for patientsikkerhed) har udtalt kritik overfor tilbuddet
Økonomi	Det eksisterende årlige økonomiske tilsyn fortsætter uanfægtet af ændringer af lovgivningen om socialtilsynet. Men et tilbuds økonomi er også en vigtig risikofaktor.
Organisering	Der bør særligt fokus på tilbuddene organisering/konstruktion. Er der noget, som virker mistænkeligt?

Supplerende bemærkninger

Gruppen anbefaler, at nedenstående aspekter inddrages i drøftelsen af det fremtidige tilsyn med tilbuddene:

- Der er yderligere to faktorer, der kunne overvejes at tage med under risikofaktorer, men det kræver, at visse forudsætninger opfyldes:
 - *Andel af ikke faste medarbejdere.*
Dette forudsætter en klar definition af begrebet ”faste medarbejdere”. Denne skal tænkes sammen med datatilgængelighed. Der er også forbehold ift. tolkningen af antallet af ikke faste medarbejdere. Fx hvis et tilbud har et vikarkorps, hvor alle ikke fastansatte fremgår på en liste uden, at alle på listen reelt bliver benyttet af tilbuddet.
 - *Borger-borger-vold.*
Dette forudsætter, at der foregår en registrering heraf, så data er tilgængelige. Det er p.t. uklart, om dette er tilfældet i kommunerne. Det registreres på regionens tilbud.
- Gruppen har drøftet, om ”kompetencer” skulle indgå som et af forslagene til mulige risikofaktorer. Men spørgsmålet er, hvad vi mener risikofaktoren er? Er det et behov for fokus på manglende relevante kompetencer? Er det fordelingen faglært/ufaglært? Eller skal kompetencer også vurderes p.b.a af erfaring mv. og ikke alene uddannelse? Det kan derfor være svært at definere nogle klare

data, der skal/bør indgå som risikofaktorer. Det vurderes, at der i stedet bør fokuseres på personalegennemstrømning.

- Behovet for at analysere data, jf. at en enkelt dataoplysning kan ikke stå alene i en bedømmelse - fx er et lederskifte i sig selv ikke automatisk nok til, at tilbuddets kvalitet er mangelfuld. Desuden anbefaler gruppen, at tilsynene er meget opmærksomme på de uvisiterede tilbud, jf. SEL § 109 og § 110 (jf. referatet fra dialogmødet den 11/4).